

Peregryn z Opola

Wędrując po mieście, siedzibie Oddziału SEP, który jest gospodarzem niniejszego numeru *Śląskich Wiadomości Elektrycznych*, można trafić na wiele ciekawych miejsc (i to nie tylko związanych z Festiwałem Piosenki). W pięknym, osiemsetletnim Opolu znajduje się wiele pamiątek z historii miasta i okolic. Jedną z nich stoi przy budynku Rektoratu Uniwersytetu Opolskiego. Jest to niepozorna figura zakonnika trzymającego w lewej ręce kulę ziemską, a prawą zdaje się błogosławić. Jak informuje napis poniżej zakonnikiem tym jest dominikanin, niejaki **Peregryn z Opola**. Mało znany dominikanin, jednak o ciekawej historii życia.

Ani czas, ani miejsce urodzenia, ani nawet data jego śmierci nie są dzisiaj znane. Jednak działalność i życie Peregryna zaznaczyły się wyraźnie w średniowiecznej Europie. Na jego pochodzenie z Opola lub okolic wskazuje bulla papieska z roku 1318, w której Peregryn został określony mianem „opoliensis”. Czy był Polakiem, czy Niemcem – nie wiadomo. Można trafić na różne opinie co do jego etnicznej tożsamości. Argumentami za związkami z kulturą germańską, miałyby być dwa niemieckie słowa w kazaniach Peregryna. Właśnie owe znakomite kazania, znane w wielu krajach, a zwłaszcza głoszone w nich uniwersalistyczne idee średniowiecznej Europy, rozślały jego postać. Pozostawił po sobie wielkie dzieło słowa – kazania, które wygłaszał w języku łacińskim i które zostały spisane w tym języku. Najważniejszy zbiór „Sermones de tempore” i „de sanctis” napisany został pomiędzy latami 1295 i 1304, prawdopodobnie w Raciborzu. Rękopisy kazań Peregryna znane były właśnie w Raciborzu, a także między innymi we Wrocławiu, Żaganiu, Zielonej Górze, Pradze, Wiedniu, St. Florian, Monachium, Erfurcie, Dreźnie, Lipsku, Zurychu, Bazylei, Einsiedeln, Kopenhadze, Budapeszcie, Londynie, Oxfordzie i Watykanie.

Zachowało się blisko 300 średniowiecznych kopii rękopiśmiennych, a po wynalezieniu druku zbiór kazań Peregryna wydano kilka razy. W XV wieku ukazało się 7 edycji nakładem oficyn niemieckich z Kolonii, Strasburga i Ulm. Niedawno staraniem Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie i Uniwersytetu Opolskiego ukazało się polskie tłumaczenie kazań.

W swoich kazaniach przywoływał często problem sprawiedliwości i pokazywał swoje umiłowanie praworządności. Swoją definicję sprawiedliwości Peregryn przedstawiał zgodną z tą, którą św. Tomasz z Akwinu opisał w jednym z głównych dzieł filozoficzno-teologicznych – *Sumie Teologicznej*. Zwracając się do sędziów mówił, iż „dary i upominki zaślepiają oczy sędziom” albo: „niechaj wstydem zapłoną sędziowie... którzy lekceważąc sprawiedliwość pozwalają się komuś przekupić i przechodzą na jego stronę”.

Peregryn był członkiem bardzo ważnego w wiekach średnich, w Europie zakonu dominikanów. W 1303 r. w Raciborzu pełnił funkcję przeora konwentu św. Jakuba, a w 1305 r. we Wrocławiu – przeora klasztoru św. Wojciecha. W latach 1305-1312 i 1322-1327 pełnił funkcje prowincjała polskiej prowincji dominikanów. W roku 1312 reprezentował polską prowincję na kapitule generalnej w Carcassonne. Dnia 7 października 1310 r. przewodniczył kapitule prowincjalnej w Elblągu. W maju 1318 r. został powołany przez papieża Jana XXII na urząd inkwizytora papieskiego oraz inkwizytora dla Śląska. Tym samym był jednym z pierwszych inkwizytorów na tych ziemiach. Urząd ten sprawował do 1327 r.

Oddział okręgowy Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” corocznie przyznaje Nagrodę Peregryna z Opola „za umiłowanie sprawiedliwości”. Wśród dotychczasowych laureatów nagrody znajdziemy wiele postaci z Opola i regionu.

Pozostaje sprawa samej figury Peregryna. Otóż okazuje się, że nie jest pewne, czy przedstawia ona naszego bohatera. W roku 2002 na Wzgórzu Uniwersyteckim postawiono kamienną rzeźbę przedstawiającą zakonnika. W związku z datowaniem rzeźby na XIV wiek i jej postać postanowiono ją nazwać Peregrynem z Opola. Pochodzi przecież z czasów kiedy żył i działał Peregryn. Dzisiaj to jej zawdzięczamy pamięć po sławnym dominikaninie. Pamięć, której pielęgnowanie jest teraz zadaniem dla historyków i badaczy historii naszych ziem.

LITERATURA

- [1] Ks. Piotr Sadowski: *Peregryn z Opola (XIII-XIV w.)*, www.opole.pl
- [2] www.polskaniezwykla.pl
- [3] wikipedia

mgr inż. Andrzej Czajkowski
Zdjęcie: Jerzy Mokrzycki